

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Nyolczatlak évfolyam. 47. szám. Szerkeszti: Székelyudvarhely, 1910. nov. 17.

Előfizetési ára: községeknek, valamint kör- és községi jegyzőknek egész évre 6 korona. egyes szám ára 50 fillér.

Dr. Keith Ferencz
várm. tb. főjegyző.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely. Árpád-utca 3 szám, hová az előfizetési penzek küldendők.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

299.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Sz.: 6.000.

Valamennyi alispánnak és valamennyi törvényhatósági joggal felruházott város polgármesterének.

A gazdasági munkás és cselédpénztárról szóló 1900: XVI. §-a alapján a munkaadók által fizetendő hozzájárulási díjak kezelése tárgyában kelt 14100—905. eln. számú itteni rendelet szerint a 120 fillér évi díjtétel alá eső gazdasági (külső) cselédek összeírását kis- és nagyközségekben, a községi közegek, r. tanácsu és törvényhatósági joggal felruházott városokban a városi adóhivatalok az általános adóösszeírással együttesen, de mindenesetre a hozzájárulási díj kivetését megelőző év november havában hivatalból kötelesek foganatosítani, kötelesek továbbá az összeírási és kivetési lajstromot lezárva, keltezve, aláírva és a hivatalos pecséttel ellátva legkésőbb december végéig a járási számvevőhöz, illetőleg az idézett rendelet 5. §-ában megjelölt számvevőséghez felülvizsgálat vegett betérjeszteni, viszont ezek felülvizsgálat után tartoznak a záradékkal ellátott lajstromot 15 nap alatt, de legkésőbb január 15-ig a kivetést teljesített közegekhez visszajuttatni.

Mint hogy baleset esetében a gazdasági munkás és cselédségélypénztár a segínyt egyéb feltételek fennforgása esetében is csak akkor folyósíthatja, ha a sérült cseléd az azon évi lajstromba szabályszerű módon felvételgetett, az idézett rendelet szabályainak pontos végrehajtása úgy a gazdáknak, mint a cselédeknek egyaránt fontos érdeke.

Felkérem ennél fogva a Czimet, sziveskedjék a hivatkozott rendelet mikénti végrehajtását különös figyelemmel kísérni a pontos végrehajtás érdekében szükséges intézkedéseket megtenni és az eljárásra kötelezett tisztviselőket arra figyelmeztetni,

hogy a mulasztásból, vagy szabálytalan eljárás okából keletkezett károkért az illetőket anyagi felelősség is terheli.

Budapest, 1910. évi október 24-én.

A miniszter helyett:

Bartóky s. k., államtitkár.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Sz.: 7834—1910. alisp.

Székelyudvarhely város tanácsának, a járási főszolgabíráknak és az összes községi előljáróknak.

Szoros betartásra való felhívással közlöm. Egyuttal felhívom a városi tanácsot és a főszolgabíró urakat, hogy az összeírás és kivetés pontos teljesítéséről hozzám jövő évi január hó 20-ig tegyenek jelentést.

Székelyudvarhely, 1910. november hó 9-én.

Sebesi, alispán.

300.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Sz.: 7941—1910. alisp.

Mindenik községi és körjegyző, az összes községi előljáróságoknak, valamint Székelyudvarhely r. t. város adóhivatalának.

Ezuton is szigoruan utasítom czimedet, hogy az 1911., illetőleg 1911. és 1912. évekre vonatkozó adókötelezettek és adótárgyak összeírása, az egyes adónemek kiróására szükséges bevallások benyújtása és gyűjtése, valamint azok alapján az egyenesadók kivetése tárgyában az összes községek előljáróihoz, községi és körjegyzőkhöz, valamint rendezett tanácsu város adóhivatalához m. kir. pénzügyigazgatóság által f. év november hó 1-én 24549—III. sz. a. kiadott körrendeletében foglaltaknak végrehajtását a legnagyobb odaadással és pontossággal teljesítsék, mert ellenkező esetben a mulasztás avagy más

szabálytalan eljárás az illető közeggel szemben kellőképp meg fog torlítani. Egyben felhívom czim figyelmét még arra is, hogy az adókiivetésnek idejekorán való befejezése nemcsak az állam kincstárnak, hanem az adózó közönségnek, valamint a községeknek és a törvényhatóságoknak is egyaránt érdeke, hogy a háztartás vételénél a községi és megyei pótdadók reális törzsadókön nyugodhassanak.

Székelyudvarhely, 1910. november hó 11-én.

Alispán helyett:

Dr. Paál, főjegyző.

301.

Sz.: 7835—1910. alisp

Tárgy: Mezei egerek irtása.

Mindenik járás főszolgabirójának, Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének, valamennyi községi és körjegyzőnek és az összes községi előjáróságoknak.

A mezei egerek és poczkoknak Udvarhelyvármegye területén is tapasztalt elszaporodása folytán már a folyó év május havában 18. szám alatt megjelent vármegyei hivatalos lapban kiadott rendelettemmel utasítottam czimet, hogy a m. kir. állami rovar-tani állomás igazgatóságának a kártékony állatok irtása tárgyában kelt megkeresésében foglaltakra figyelemztette a gazdaközönséget is a kártételek elleni védekezés minél hathatósabb foganatosítására hívja fel az érdekelteket.

Az ezen intézkedés mikénti végrehajtásának ellenőrzésére pedig a felettes hatóságokat kértem fel.

Azonban az eddigi eredmény, illetve a kártékony állatoknak, különösen a mezei egereknek nagyobbmértvű elszaporodása azt mutatja, hogy ez irányban vagyis a fenyegető veszély elhárítása érdekében gazdaközönségünk semmit sem tett, az irtást nem végezte. Tekintettel arra, hogy a mezei egereknek (poczkoknak) nagymértvű elszaporodásával a mezőgazdaságot nagymértvű károsodás fenyegeti az irtásra vonatkozó teendők lelkiismeretes végrehajtása elkerülhetlenül szükségesnek mutatkozik.

Szükségesnek mutatkozik az irtás nemcsak a belsőségeken, vetésekben, hanem általában minden művelés alatt álló területen, s akképen, hogy ez minél előbb, minél gyökeresebben foganatosíttassék.

Ennek a végrehajtását úgy tartanám a gazdaközönség érdekében némi eredményre vezetőnek, hogy ha az irtás czélszerű módját czim az érdekeltek között a lehető legszélesebb körben terjesztené, s kioktatná, kellő utbaigazítással felvilágosítaná, szorgalmazná a községe, illetve köre gazdaközönségét figyelemztetve, hogy a semmittevással, illetve az óvintézkedések végre nem hajtásával nagy károsodásnak nézünk elébe. Ellenben ha tehetségünkhez mérten mindent el-

követünk az irtás körül, úgy eredményt várhatunk.

Miután még annak is tudatában vagyok, hogy gazdaközönségünk egy bizonyos része nem veszi komoly feladatnak a saját érdekében tett intézkedések pontos végrehajtását sem, az irtás munkáját nem végzi el lelkiismeretesen, s így kellő eredményre egyáltalán nem számíthatunk, utasítom czimet, hogy az 1894. évi XII t. cz. 95. §. k) pontjában foglaltakra való figyelemztetése mellett hívja fel a gazdaközönséget és lakosságot az irtási munkáknak a lehető legnagyobb és minél gyökeresebben való teljesítésére.

Czim pedig legyen figyelemmel, hogy a felhívásoknak eleget tettek-e az érdekeltek vagy nem és ahoz mérten az illető járás főszolgabirójának tegyen jelentést, hogy a mulasztokkal szemben a megtorló intézkedések a kihágási eljárás bevezetésével kellőképp foganatosíttassanak.

Felettes hatóságokat pedig felhívom, hogy az irtás megtörténtét személyes felülvizsgálással ellenőrizzék és a mennyiben mulasztást tapasztal-nának, úgy azt az irtás szorgalmazását elmulasztó községi előjárókkal szemben fegyelmi eljárással torolják meg.

Polgármester urat és főszolgabiró urakat végül felhívom, hogy tevékenységének eredményéről annak idején tegyenek hozzám jelentést.

Az irtásra vonatkozólag m. kir. állami rovar-tani állomás igazgatója által kiadott utmutatást egész terjedelmében közlöm.

»Mezei poczkok irtása sztrichninnel.

A mezei poczkok (egerek) irtására a mérgek közül a sztrichnin azért alkalmasabb, mert vele a mérgező anyag, sztrichnines buza készítése kevesebb veszedelemmel és kevesebb munkával jár, mint a foszforpillulák-é. Azután, habár a sztrichnin szintén borzasztó mérge, a melyhez igazán csak nagy csapás esetén s akkor is lehető legnagyobb óvatossággal szabad nyulnunk, az a mezei vadra (első sorban a fogolyra) sem oly veszedelmes, ha azt a poczkoklyuk belsejébe rakatjuk.

A mérgezett buzának alább leirt módon való készítése nagy óvatosságot kíván s azért az csak értelmes ember felügyelete alatt készíthető. Nagyobb uradalmakban alkalmasak erre a tanult, tapasztalt gazdasági tisztviselők, városokban és faluhelyen ez egy helyen s egy minden tekintetben megbízható ember állandó felügyelete alatt készíthető. Gazdasági egyesületek, gazdakörök ezt legjobban végezhetik el; ezek hiányában megbízható a helyi előjáróság azzal egy arra alkalmas és értelmes embert, a ki a kapott sztrichninért felelős s a ki a készített mérgező anyagról (mérgezett buzáról) is beszámol.

A sztrichnines buza készítéséhez kell egy alkalmas edény. Ez föltétlenül olyan legyen, a melyet semmiféle emberi vagy állati ételneműhöz használni nem szoktunk és elég nagy ahhoz, hogy az elkészítésre szánt buza mennyisége a szemek megduzzadása után is jól keverhető legyen benne. Legczélszerűbb mindenütt kéznél levő edény, kisebb (5 kg.) buzamennyiség elkészítésére

valami nagyobb fajta mosdótál; nagyobb (10–20 kg.) buzamennyiség elkészítésére kisebb vagy nagyobb ruhamosó teknő. Ha faedényt használunk, megelőzőleg alaposan próbáljuk ki, nem folyik-e valahol, mert ha igen és későn vesszük észre, a kifolyó méreggel együtt a munkánk is kárba vesztet, nem lévén meg a buzának a szükséges ölé méregtartalma. Evvel a kipróbálással egyidejűleg áztassuk meg jól a teknő fáját, mert ha nagyon kiszáradt az, mohóbban magába szívja a vizes méregoldatot, mint a buza s így ez megint nem oda kerül a hová kellene.

Másodsor kell sztrichnin. Ez olyan legyen, a melyet a gyógyszerkereskedők (droguisták) strychninum sulfuricum néven árulnak. Mivel pedig a legtöbb helyen nincs kéznél olyan érzékeny mérleg, melylyel a sztrichninnek szálló, keserű (mérges) pora miatt amugy is kellemetlen méregetése végezhető volna, szükséges, hogy azt 10 (tíz) grammos adagokban, külön üvegecskékben rendeljük.

Ez a tíz gramm éppen elegendő 5 kilogramm buzához, amelynél kevesebbet egyszerre úgy sem tanácsos. Viszont ha többet akarunk egyszerre elkészíteni, annyi üvegecske (azaz annyiszor 10 gramm) sztrichnin-sót veszünk hozzá, a hány-szor 5 kg. buzát akarunk elkészíteni. Azonban 20 kilogrammnál nagyobb buzamennyiség elkészítését egyszerre nem ajánljuk, mert ez esetben a keverés nehézsége és a készítés fáradtságosabb volta egyáltalában nem áll arányban avval az időnyereséggel, a mit nagyobb mennyiség egyszerre való elkészítése a kétszerivel szemben nyújt.

A sztrichnines buza elkészítése azután a következőképpen történik.

A sztrichnin csakis hatósági (főszolgabírói, fő- vagy rendőrkapitányi) engedéllyel szerezhető. Szóbeli vagy írásbeli rendeléskor ezt át kell adni, vagy meg kell küldeni a droguistának.

Ha a sztrichnin megvan és ha az edény is rendben van, kiöntünk belőle minden vizet és belemérjük a kívánt buzamennyiséget. (Ocsu kizárásával csakis tiszta buza jó e célra!) Ezalatt forrásig melegítünk annyiszor 2 (két) liter vizet, a hány-szor 5 (öt) kg. buzát mértünk és ebben a forró vízben, föloldunk annyiszor 10 (tíz) gramm sztrichnin-sót (strychninum sulfuricumot), a hány-szor 5 (öt) kg a buzánk. Kell tehát 4 (egy) kg. buzára 0.4 liter (négy decziliter) forró vízben oldott 2 (két) gr. strychninum sulfuricum, 5 (öt) kg. buzára 2.0 (két) liter forró vízben oldott 10 (tíz) gr. strychninum sulfuricum, 10 (tíz) kg. buzára 4.0 (négy) liter forró vízben oldott 20 (husz) gr. strychninum sulfuricum, 15 (tizenöt) kg. buzára 6 (hat) liter forró vízben oldott 30 (harmincz) gr. strychninum sulfuricum, 20 (husz) kg. buzára 8.0 (nyolcz) liter vízben oldott 40 (negyven) gr. strychninum sulfuricum.

A sztrichninsó a forró vízben kevergetés közben egy-két perc alatt feloldódik, mire az oldatot falapátocskával való keverés közben lassanként ráöntjük a buzára. Ezt azután addig keverjük, míg annak minden egyes szeme egyen-

letesen meg nem nedvesedik. Minthogy azonban ekkoráig a sztrichnines víz mind be nem ivódik és a buzaszemek felszínéhez nem tapadt része az edény fenekére gyülemlik, kezdetben $\frac{1}{2}$, később 1–2 óras időközökben ismételten jól meg kell kevernünk a buzát. Ezáltal az edény fenekén a vizes sztrichninoldatban ázó buza a felszínre kerül s viszont a felszínen lévő s addig kevésbé átázott szemek a fenéken lévő még be nem ivódott oldatba kerülnek. Ha keveréskor az edény fenekén többé nem találunk vizet, abbahagyhatjuk a keverést s az egészet nyugodtan állni hagyjuk másnapig. Akkoráig a buza teljesen beitta az oldatot s bár a szemek duzzadtak, tenyerünkben könnyen peregethető, anélkül, hogy a szemek egymáshoz tapadnának.

Hogy a poczkok a méreggel itatott buzát meg is egyék, a sztrichnin átható keserűsége miatt még meg is kell azt izesíteni, édesíteni. Evégből a buzához ugyanannyi decziliter [100 (egyszáz) köbcentiméter] sűrű czukorgyári szörpöt (melaszt) öntünk, még pedig azon sűrűn, a mint azt a czukorgyárból kapjuk, ahány liter vízben oldottuk a szükséges sztrichninsót, vagyis

5 kg buzára	2 decziliter szörpöt
10 » »	4 » »
15 » »	6 » »
20 » »	8 » »

Az itt használt sztrichnin minden nagyobb és megbízható gyógyszerkereskedésben (droguakereskedésben) megszerezhető. Ára kilogrammonként 90 és 100 K között ingadozik, de kapható 90 fillér és egy korona között ingadozó árért 10 (tíz) gramm is, azaz annyi, a mennyit az illető a hatósági engedély beküldése, vagy bemutatása mellett rendel.

A melász, czukorszörp minden czukorgyárban beszerezhető és kilogrammja 8–12 fillérbe kerül.

A szörp hozzáöntése után falapáttal addig keverjük a buzát, míg a mézszerű sűrű anyag szemmel láthatóan az egész buzamennyiség minden egyes szemét fényes réteggel be nem vonta. Ha ez is megtörtént, megint nyugodtan állni hagyjuk az egész keveréket, a míg a szörp teljesen be nem ivódott a buzába. Az elégséges beivódás mértéke itt is ugyanaz, mint töntebb a sztrichnines víznél jeleztük, vagyis a marékba fogott buzának egymáshoz tapadás nélkül, szemenkint könnyen kell peregnie, mert különben a kirakás lehetetlen.

Ebben az állapotban a sztrichnines buza kész a kirakásra. Csupán azt kell még megjegyeznünk, hogy az esetben, ha az így elkészített buza 1–2 nap alatt nem kerülne kirakásra, azt valami elzárható, szellős, száraz helyen teljes kiszáradás végett ki kell teregetnünk, mert különben a szemekben levő nedvesség miatt csomókba penészednek és hasznavehetetlenné válnak.

A méreg készítéséhez használt edényt aztán ki kell mosni, kisuroltatni s a lemosott anyagot pecze- vagy trágyalégödörbe öntetni.

A kész mérgezett buzának a kirakása éppen úgy történik, mint a foszforpiruláé. Egy nappal

a kirakás előtt fogasoltassuk és tövisboronáltassuk meg az egeres területet, hogy a poczoklyukak, a melyek mindegyikének nincs külön tulajdonosa, betömődjenek. Másnapra azután csak a járt, poczoklaktá lyukak lesznek nyitva, az elhagyottak ellenben, meg az olyanok, melyeket csak eledel után járás közben használtak szökőlyukaknak, nem. Könnyen belátható, hogy ez mennyi anyag és munkamegtakarítást jelent, ha számítasba vesszük, hogy különösen ilyenkor ösz felé egy-egy mezei poczoknak 10—20 s még több ki-bejáró szökőlyuka is szokott lenni.

A mérgezett buzaszemeket körülbelül ötösével a lyukakba még pedig a mennyire lehetséges, a belsejükbe kell rakni. Ügyelni kell azóban, hogy az így kirakott mérgezett buzát a reá omló föld be ne takarja s a poczkok elöl el ne zárja. Legjobb a mérgek kirakására egy megbízható ember felügyelete alatt fiu- és leánygyermek. A tábla szélén kezdve, a lyukak számához irányítva $\frac{1}{2}$ —1 lépésnyi távolságba sorbaállítjuk őket, úgy, hogy azután egyenesen előrehaladva, valami kisebb edényben (fazék, csupor, szivaros doboz, s más effélében) magukkal vitt mérgezett buzából minden nyitott poczoklyukba vagy 5 szemet ejtsenek. Hogy pedig visszafelé haladtukban közbe esőterületsáv, különösen nagyobb tábláknál, ki ne maradjon, a sor belső végén haladó munkás vagy a munkára felügyelő munkavezető minden 20—30 lépésre letűzött gallyal, kukoricaszárral vagy karódarabbal jelölje meg azt az irányt, a melyen a következő fordulóban a sor külső végén lévő munkásnak haladnia kell.

Bármily pontosan végezzük is azonban ilyenformán a dolgunkat és bármily gondosan a lyukakba rakassuk is poczokirtó szerünket, ha nem vigyázunk, könnyen megtörténhetik, hogy a mérgezett buzaszemeknek legalább egy részét a poczoknál hamarabb főlészdek az ég madarai. Azért mindazoknak, kik az irtásnak ezen módjához fognak, nemcsak ajánljuk, hanem elengedhetlen kötelességük is, hogy a mérgezett buzával meg-rakott területeket legalább kétszer 24 óráig (az éjszakát is beleszámítva), őriztessék, hogy a verebek, pipiskék és különösen a varjak a poczkoknak szánt mérget előlük el ne egyék. Egy kerepelővel járó gyerek vagy puskával ellátott csász akkora területen elriogathatja a madarakat kerepelővel vagy egy-egy lövéssel, hogy ez által okozott holdankénti költség-többlet számba sem jöhet, az eredmény biztosítására pedig elengedhetetlen.

A ki mezei poczkot sztrichninnel (mérgeggel) akar irtani, köteles azt a hatósági engedély elnyerése után a mérgezés idejének és helyének megjelölésével a körülfekvő községekben és tanyákban kihirdetni, nehogy véletlenül sertéseket legeltessenek olyan területeken vagy azok közelében, a hol ezek mérgezett poczkok vagy ezektől netán elhullott varjak, szarkák stb. hullát fölfalhatnák. (Ezt nemcsak a közegészségügy biztosítása, a házi és más hasznos állatok megvédése, hanem az 1898. évi 104.455. sz. belügy-

miniszteri rendelet is követeli, a mely a mérge-gnek gazdasági használatát megengedi, de alkal-mazásáért az illető gazdát teszi felelőssé.)

Általában sohasem tévesszük szemünk elől, hogy erős mérgről van szó s inkább az óvatossá-gban és a legnagyobb gondossá-gban, mint a felületességben legyünk tulzók. Sebes kezű munkást ne engedjünk a mérgeggel dolgozni s gondunk legyen arra, hogy a vele foglalatostkodók munka után, illetve ételhez nyulás és evés előtt mindig jól megmossák a kezüket.

Általában a munkásokat figyelmeztetni kell, hogy igen vigyázzanak, mert nagy mérgeggel dol-goznak! Ezt el ne hullajtsák, gondatlanul szét ne szórják.

A mérgeggel megrakott területet meg kell jelölni és figyelmeztető táblákkal kell ellátni, hogy e föld meg van mérgezve.

A sztrichnines buzával megrakott területen lovat vagy szarvasmahát legeltethetünk, de sertést (mint földet turó és mindent evő állatok) legalább fél évig nem szabad oda kihajtani.

Ha három-négy nap mulva azt látjuk, hogy az illető mérgezett táblán már nincs eger, meg-fogasoltathatjuk azt ismét, hogy így a poczok-lyukba ömlő föld temesse be a megmaradt mér-gezett buzát. Ez kivált az igen meglepett luczer-násokra és legelőkre vonatkozik, hogy a fagy az egérturástól megglazított gyökereket télen ki ne ölje. A fölbe temetett buzaszem vagy kikel, vagy elrothadt s ezzel elmulik veszedelmes mérgező tulajdonsága.

A sztrichninnel (s általában a mérgeggel) való irtást csupán olyan területeken alkalmazzuk, a melyek föl nem szánthatók. Mert olyanokon, a melyek felszántás alá kerülnek, a legolcsóbb mérgezésnél is olcsóbb a rendes mély szántással (nem sekély tarlóbuktatás, mert ennél a poczkok 60—70% a is a barázda fenekén alul marad) kifordított poczkok agyonveretése az eke után járó gyerekekkel. Ha ezeket a napszámon felül a poczokmennyiség arányában darabszámra meg-állapított külön díjazásban részesítjük, valósággal csodás eredményeket érünk el.

A mely hely felszántás alá nem kerül és a mérge alkalmazása is ki van zárva, de elegendő vizünk van, ott ki lehet a poczkot öntözni, s agyon verni; a hol viz nincs, ott aztán csak a hohenheimi egérfogó használható. Akár kiöntés, akár ez utóbbi fogó alkalmazása előtt, a poczkos területet fél nappal előbb meg kell fogasoltatni, vagy a poczo-likákat betapostatni, hogy munkánk ezzel is kevesebb, szaporább és olcsóbb lehessen.

Óvatosság és teljes gondosság végett stük-séges végül, hogy a mindennapi kenyér meg-mentésére sztrichnint alkalmazó gazda már e szer alkalmazása előtt tájékozódjék a helybeli vagy a közelben lévő orvosnál és gyógyszerésznél a sztrichnin ellenmérgeről hogy baj esetén az haladéktalanul a kéznél is és alkalmazható legyen. Legjobb, ha az ilyen ellenmérget a poczokmérgezés idejében megfelelő mennyiségben állandóan kész-leiben tartjuk. Soha se feledje az alkalmazó,

hogy a sztrichnin a legborzasztóbb és leggyorsabban gyilkoló mérge, de ha az ember megtartja vele szemben a legnagyobb óvatosságot és folytonos gondosságot, maga javára használhatja azt.

Ezt tehát egy percze se feledje el senki sem!!

Budapest, 1910. október hava.

M. kir. áll. rovarügyi állomás. «

Székelyudvarhelyen, 1910 november hó 3-án.

Alispán helyett:
Dr. Paál, főjegyző.

302.

Kassa szab. kir. város tanácsától.

Sz. 15284—1910. tan.

Alispán Ur!

Szíves tudomására hozzuk, hogy városunk területén cselédotthonnal kapcsolatosan egy városi foglalkozást közvetítő és cselédszerző intézet létesítetett.

Mínt hogy azonban városunkban nőcseléd hiány van, felkérjük Alispán urat, miszerint a körjegyzőségeknek érdeklődés tárgyává tétetni s jelentéseiknek beérkezése után velünk közölni szíveskedjék, hogy lehetséges volna-e törvényhatósága területéről szolgálatba való elhelyezésre nagyobb számban székely leányokat, illetve nőket Kassára irányítani.

Városunk a cselédek ide utazási költségét viselné, illetve előre is megküldené.

Tájékoztató megemlíteni kívánom, hogy a havi bér minden cseléd vagy szobaleány részére városunkban 16—20 korona, de egyes esetekben ennél magasabb bér is elérhető.

Kassa 1910. évi november hó 2-iki tanácsüléséből.

Eder, s. k.,
polgármester.

Sz. 8006—1910. alisp.

Községi és körjegyzőknek.

Sürgős jelentéstétel végett közlöm. Nemleges jelentés mellőzendő.

Székelyudvarhely, 1910. november hó 7-én.

Alispán helyett:
Dr. Paál, főjegyző.

303.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Sz. 7971—1910. alisp.

Tárgy: Somogyvamos község tűzkárosultjainak adakozás által való felsegítése.

Somogyvármegye alispánjától.

Sz. 24376—1910. szám.

Törvényhatóságom területén levő Somogyvamos községben folyó évi október hó 14-én 12 lakóház összes melléképületeivel, takarmánnyal és gabonaneműekkel együtt a tűz martalékává lett.

A szegény családok most fedél nélkül, koldusbotra jutottak, még élelmük sincs.

Méltóztassék részükre a könyöradamány gyűjtést elrendelni s a befolyandó adományokat a kaposvári m. kir. adóhivatalhoz intézni s arról engem értesíteni.

Kaposvár, 1910. évi november hó 1-én.

Kacsokovics Lajos s. k. alispán.

Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének, a három járási főszolgabírónak, valamennyi községi és körjegyzőnek.

A gyűjtés megkísérlése és eredmény esetén a begyűlt összegnek közvetlenül a fenti címre leendő eljuttatása végett kiadom.

Székelyudvarhely, 1910. évi nov. hó 7-én.

Alispán helyett:

Dr. Paál, főjegyző.

V. Pályázatok. hivatalos hirdetések és körözüvények.

Állati betegségek. Ragadós száj és körömfájás fellépett járványosan Bordos, Ujszékely, Székelymuzsna és Székelyvécze községek szarvasmarha állományában.

Lépfene fellépett szarványosan Homoródújfalú szarvasmarha állományában.

Pályázati hirdetmény. (6903—1910. szám.) A nyugdíjazás folytán megüresedett Székelykereszturi járási főszolgabírói állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen a VIII. fizetési osztályba sorozott állás javadalmazása a következő:

fizetés	3600 K,
lakbér	520 «
uti átalány	1400 «
irodai átalány	600 «

Felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérésüket a vármegye főispánjához czimezve, hozzám nyújtsák be.

Pályázók a pályázati kérésben megfelelő okmányokkal, illetve a megyei szolgálatban lévő tisztviselők törzskönyvi adataikra való hivatkozással igazolják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. által a jelzett állásra előirt minősítéssel rendelkeznek.

Egyébként a pályázás módjának további részleteire nézve a vármegyei ügyviteli szabályzat 3., 4. és 5. §§-ai az irányadók.

A pályázati kérés beadásának végső határideje 1910. évi november hó 25. (huszonötödik) napjának déli 12 órája.

A jelen pályázati hirdetményre való hivatkozással a kitűzött határidőig azon állásokra is lehet pályázatot benyújtani, a melyek a Székelykeresztúr járási főszolgabírói állás betöltése folytán esetleg üresedésbe jönnek.

Székelyudvarhely, 1910. évi nov. hó 3-án. *Sebesi, alispán.*

Pályázati hirdetmény. (2962—1910. szám.) Udvarhelyvármegye udvarhelyi járáshoz tartozó Árvátfalva, Patakfalva és felsőboldogfalva községekben álló árvátfalvi körjegyzői állásra pályázatot nyitok.

Fölhívom a pályázni ohajtókat, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában megkívánt minősítéseiket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi *december 10-ig* annál is inkább nyujtsák be, mert a későbbben érkezőket vagy kellően föl nem szereltek figyelembe venni nem fogom. A választást f. évi december hó 12-én d. e. 10 órakor Árvátfalva községházánál fogom megtartani.

Az állás javadalmazása: 1. 1600 korona fizetés. 2. 80 korona szálláspénz. 3. 130 korona irodabér átalány. 4. 60 korona irodai átalány. 5. 100 korona fuvar átalány. 6. Magánmunkálatokért a szabályrendeletileg megállapított díjak.

Székelyudvarhely, 1910. november 7. *Szabó Nándor, tb. főszolgabíró.*

Verseny tárgyalási hirdetmény. (71367—910. szám.) A magyarországi kir. államépítészeti hivatalok területén lévő állami közutakon az 1911., 1912., 1913., 1914., 1915. és 1916. években esz-közlendő kavicsszállítás biztosítása céljából, az alább közölt határnapokon a vezetésem alatt álló kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumban és az illető államépítészeti hivatalok helyiségében, zárt írásbeli ajánlatok útján, nyilvános versenytárgyalás fog tartatni és pedig:

folyó évi november hó 21-én: a budapesti, esztergomi, komáromi, székesfehérvári, kaposvári, székeszárdi, veszprémi, zalaegerszegi, pozsonyi, magyaróvári, győri, soproni és szombathelyi;

folyó évi november hó 23-án: a lőcsei, eperjesi, lipótszentmiklósi, alsókubini, trencsényi, nyitrai, turócszentháromi, besztercebányai, egri, aranyosmaróthi, ipolyvári, balassagyarmati, rimaszombati és miskolczi;

folyó évi november hó 25-én: az ungvári, kassai, sátoraljaújhegyi, beregszászi, nagyszőlősi, máramarosszigeti, nagyvárad, szolnoki, debreczeni, nagykárolyi, zilahi és nyíregyházi;

folyó évi november hó 28-án: a kolozsvári, dési, tordai, nagyenyedi, dévai, nagyszabonyi, brassói, sepsiszentgyörgyi, *székelyudvarhelyi*, csikszeredei, besztercei, marosvásárhelyi, dicsőszentmártoni, segesvári és fogarasi;

folyó évi november hó 30-án: a temesvári, lugosi, aradi, makói, szegedi, pécsi, nagybecskerek és gyulai magy. kir. államépítészeti hivataloknál.

Felhívom ennél fogva a vállalkozni kívánókat, hogy ajánlataikat a vezetésem alatt álló kereske-

delemügyi m. kir. miniszterium segédhivatalainak főigazgatójához, vagy azon államépítészeti hivatalhoz czimezve, a melynek kezelése alá az illető állami közut tartozik, legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap *déllelti 10 órájáig* nyujtsák be. A később érkezett ajánlatok, valamint a bármikor beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlat pecséttel lezárt borítékára a czimzéssel kívül még ráírandó:

»Ajánlat a államépítészeti hivatal területén lévő állami közutra 1911., 1912., 1913., 1914., 1915. és 1916. évekre szükséges fedanyagnak — a 71,367/1910. számú versenytárgyalási hirdetményben kiírt — szállítására.«

Az ajánlatok az államépítészeti hivatalokban átvehető ajánlati- és felosztási kimutatási minta szerint teendőek meg.

Abban az esetben, ha ajánlattevő az általam elfogadott s az államépítészeti hivataloknál kitett kömintától eltérő könyveket kívánna szállítani, ennek saját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához mellékelni és egyúttal a felosztási kimutatás 6. rovatában a termelési helyet is megjelölni tartozik.

Az ajánlatnak az általam elfogadott s az államépítészeti hivataloknál kitett mintával azonos, vagy bár attól eltérő, de legalább is oly jó minőségű anyagra kell vonatkoznia.

A benyújtott ajánlatok vissza nem vonhatók s mindegyik ajánlattevő ajánlatának beadásától számított nyolcz hétig kötelezettségben marad.

Minden egyes államépítészeti hivatal területén átvonuló állami közuti vonalra külön ajánlat nyujtandó be. *Az állami közutnak csupán egyes részeire tett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.*

Ugy az ajánlat, mint a hozzá mellékelte felosztási kimutatás, szabályszerű bélyeggel látandó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

A bántapénznek az állampénztárba vagy az adóhivatalba történt befizetését igazoló nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A bántapénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitett kavics-mennyiség után, az ajánlott egységárrakkal számított végösszegnek 5 %-át kell kitennie

Készpénz vagy értékpapír az ajánlatához nem mellékelhető.

Azoknak az ajánlattevőknek, akiknek az ajánlata el nem fogadtatott a bántapénze az árlejtés eredménye feletti határozathozatal után fog kiadatni, illetve az intézkedés a kiadás iránt megtétetni.

A tett ajánlat a vállalkozót azonnal, a kincstárt azonban csak attól a naptól fogva kötelezi, a melyen azt elfogadom.

Azok az ajánlattevők, a kik az államépítészeti hivatal felügyelete alatt munkát még nem végeztek, tartoznak megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

A szállítási szerződés és részletes feltételek az ajánlati minta s ennek mellékletét képező fel-

osztási kimutatás és kőminták az államépítészeti hivataloknál a szokott hivatalos órákban átvehetők, illetve megtekinthetők.

Budapest, 1910. évi október hó 25. én. *Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.*

Pályázati hirdetmény. (4076—1910. szám.) Udvarhelyvármegye homoródi járásához tartozó homoródszentmártoni körorvosi állásra pályázatot hirdetek és felhívom azon okleveles orvos urakat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat hozzám f. évi *december hó 15-ig* adják be.

A körorvos javadalmazása:

1600 korona évi fizetés.

300 korona évi uti átalány.

240 korona lakbér.

Halottkemi és husvizsgálati díjak.

A körorvosi székhelyen gyógyszer-tár van.

Oklánd 1910. nov. 12. *Szabady*, főszolgabíró.

Arlejtési hirdetmény. (237—1910. szám.) Alóírott utmester ezennel közhírré teszi, hogy a homoródi járás törvényhatósági közutakra 1911. és 1912. években szállítandó kavics-halmokra írásban beadott ajánlatokat 1910. évi *december hó 5-én* déli 12 óráig elfogad. Ajánlat tehető 6 kilómeter szakaszokra, vagy egyes utvonalakra is. Feltételek: 1. Az egyes elvállalt szakaszokra csak egynemű vagy tört, vagy folyamkavics, vagy megtörésre terméskő szállítható. 2. A hol megtörésre terméskő lesz szállítandó, legalább is 150 m³ (köbmétert) kell egygarmadába hordani az összehordási és a megtörés után a szétfuvarozási árak külön-külön ár mellett teendő meg, mert külön-külön ár mellett adatik ki. A folyam vagy törtkavics is két ár mellett adatik ki, összehordási és szétfuvarozási árral. A szerződés megkötésekor a vállalkozó tartozik a vállalati összeg 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni. Oklánd, 1910. november hó 15. *Müller György*, thgi utmester.

Hirdetmény. (8135—1910. szám.) A nagyszebeni cs. és kir. 12. hadtest hadbiztosság a nagyszebeni és kolozsvári katonai élelmezési raktár szükségleteire 4980 m. m. rozs, 5600 m. m. zab, 9062 m. m. alom és 715 m. m. ágyszalmára ajánlati versenytárgyalást hirdet. Az 1 koronás bélyeggel ellátott eladási ajánlatok 1910. *november hó 24-ikén* délelőtt 10 óráig a cs. és kir. 12. hadtest hadbiztosságnál lepecsételve benyújtandók. Részletes feltételek a levéltárban levő Ertesítésből a hivatalos órák alatt megtudhatók. Székelyudvarhely, 1910. évi november hó 16. án. Alispán helyett: *Dr. Keith*, tb. főjegyző.

Pályázati hirdetmény. (1424—1910. szám.) Udvarhelyvármegye területén állani kezelésbe vett községi stb. erdők és kopár területek védelménél kettő (2) hatósági erdőszolgai állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Az erdőszolga évi bére 288 korona és 52 korona 80 fillér illetmény váltáság.

Pályázóktól megkívántatik: a magyar állam polgárság, fedhetetlen előélet, legalább 24 éves,

de 35 évesnél nem magasabb életkor, ép szellemi és testi erő, mely adatok hiteles okmányokkal igazolandók.

Kérvények egy koronás bélyeggel ellátva és saját kezűleg írva 1910. évi *november hó 20-ig* a székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz adandók be. Elkészett kérvények figyelembe nem fognak vétetni.

Székelyudvarhely, 1910. évi nov. hó 8-án. M. kir. állami erdőhivatal.

Pályázati hirdetmény. (1275—1910. szám.) A vármegyei szabályrendelet alapján az alábbi szülésznoi állásokra pályázatot hirdetek:

1. Bikfalvi körbábái állásra. Fizetés 180 K.

2. Ülkei » » » 180 K.

3. Székelydobói » » » 180 K.

4. Székelymagyarosi » » » 60 K.

5. Atyhai községi bábái állásra. Fizetés 240 K. és ezeken kívül a vármegyei szabályrendeletben megállapított díjak.

Fölhívom tehát az érdekelteket, hogy kérvényeket f. évi *november 30-ig* hozzám fölszerelve adják be, később érkezőket figyelembe nem veszek.

Székelyudvarhely, 1910. évi november 5-én. *Szabó*, tb. főszolgabíró.

Arlejtési hirdetmény. (1363—1910. szám.) Alóírott főszolgabíró ezennel közhírré teszi, hogy a homoródbene—pálosi viczinális közuton 0,1, 1,2 és 2,3 km szakaszán építendő műtárgyak felépítésének biztosítása céljából 1910. évi *december hó 21-én* d. e. 10 órakor a nyilvános szóbeli versenytárgyalást kitiizöm és azt Oklándon a szolgabírószági hivatal helyiségében fogom megtartani. Kikialtási ár: 0,1 knr. szakaszán 2801 kor. 41 fill., a 1,2 km. szakaszán 264 kor., a 2,3 km. szakaszán 1507 kor. 24 fill. Vállalkozhatni egyszerre mindháromra 4572 kor. 65. fill. kikialtási árral lehet. Egyben értesitem a versenytárgyaláson résztvenni kívánókat, hogy a kikialtási ár 5%-át biztosítékul a versenytárgyalás megkezdése előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban az alóírt főszolgabíró kezéhez letenni kötelesek. A tervrajz, költségvetés és feltételek a szolgabírói hivatalnál, a hivatalos helyiségben a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők. Oklánd, 1910. évi november hó 4-én. *Szabó* főszolgabíró.

Uj postaügynökség. Az Udvarhelyvármegyében Kénos községben ujonnan berendezett postaügynökség működését 1910. évi november hó 16-án megkezdí. A postaügynökség bárhová szóló levélpostai küldemények, továbbá csak a a belföldre, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába, vagy Németországba szóló 1000 korona értéket meg nem haladó pénz és csomag küldemények felvételével, továbbításával, leadásával és utalvány, nem különben postatakarékpénztári ügyletek közvetítésével van megbízva. A postaügynökségnél postautalvány és postatakarékpénztári és csekk be- és kifizetés csak 1000 korona erejéig eszközölhető. A postaügynökség kézbesítési köre Gyepes, Homoródremete, Kénos és Telekfalva községekre terjed ki. A postaügynökség leszámolás és ellenőrzés tekintetében a székelyudvarhelyi posta- és

távirtdahivatalhoz tartozik és összeköttetését a nevezett postahivatallal a Székelyudvarhely és Oklánd között naponként közlekedő egyfogatu kocsiküldöncz postajarat utján nyeri.

Elveszett csikók. Sinka Mihály nyikómalomfalvi lakosnak elveszett 2 drb. csikója; az egyik 3 éves fekete szőrü herélt, a három lába fehéres, a másik négy éves sötét piros herélt.

Elveszett marhák. Elveszett Lőrincz Lőrincz szentgyházásfalvi lakosnak 3 drb. marhája és pedig: 1 fehér szőrü 7 éves tehén és 2 drb. 3 éves ökör, melyek közül az egyiknek nyakán egy kis csengettyü volt lánczon, mindkét ökörnek bal

szarván L. L. betük voltak bevésve. A marhák f. évi október hó 31-én a falu közül maguktól elmentek. Feltalálás esetén nevezett értesítendő.

Elveszett bizonyítvány. Erked község előjárósága által 1910. évi január hó 9-én 1—1910. jzkv. szám alatt cselédkönyv elnyerése végett Biris Erzsébet erkedi lakos részére kiállított községi bizonyítvány elveszett, mely megsemmisítettnek nyilvánított.

Vásárbetiltás. A Gyalakuta községben a f. hó 21-én kezdődni szokott országos állatvásár a száj és körömfájás nagyfoku elterjedése miatt betiltatott.

Tisztelettel felkérjük hátrálékos előfizetőinket, hogy esedékes díjaikat még e hó végéig multhatatlanul beküldeni sziveskedjenek.